6րդ ՏԱՐԻ Թիւ 1727 | ԻԶՄԻՐ 4|17 ԱՊՐԻԼ 1915 | ՇԱԲԱԹ

طاشينك

ارمنيجه يومى سياسى غزته

صاحب امتياز : هراند مامور بان - ازمير

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎՑՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 Ֆր.	

Չհրատարակուած ձեռագիրք ետ չեն տրուիր

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԵԼԻԻՆ ՄԷՋ

Ամենատարրէ բոլոր թերթերն այս վերջին օրերս համակարծիք են և այն համոզումն ունին թէ ներկայ խորհրդաւոր լռութեան պիտի յաջորդէ ահաւոր փայլատակում մը որ պիտի ցնցէ բոլոր ռազմաճակատները և պիտի որոշէ արեւելքի ու արեւմուտքի, հիւսիսի և հարաւի վրայ հաւասարապէս։

«Անատոլու» հիմնուելով պատերազմի սկիզբէն մինչև այսօր Գերման զինուց յաջողութեան վրայ, այժմէն կ'մխրճուի յառաջիկային մղուելիք պատերազմներու ճակատագրին մէջ և ռազմագիտական եզրակացութիւններ կ'հանէ, թէ արեւմուտքի և թէ արեւելքի մէջ տեղի ունենալիք անցքերու վրայ։

Համակարծիք ըլլալով պաշտօնակցիս տեսութեանց, չեմ համարձակիր անոր նման վճռական ըլլալ, անոր բաժնեկցած հաւանականութեան վրայ չկառուցելով հանդերձ, որովհետև դժուար է պատերազմական արուեստն, անակնկալներով լեցուն, հետևաբար ինծի պէս պարզ մահկանացուներ չեն կրնար ռազմագիտական խնդիրներու վրայ թեթեւօրէն կարծիք յայտնել և հանդիսական ձեւով մը վարը վճռել։

Իրաւ է որ յաջօր Գերմանական զինուց բաղդը միշտ ժպտած եղաւ, և մենք իբրև զինակիցներ այդ մեծ ազգին բոլոր սրտով անոր վերջնական յաղթանակին համար կ'աղօթենք, բայց միևնոյն ժամանակ կ'աղօթենք թեւատարած աշխարհի խաղաղութեան համար, ինչ որ ամենէն աւելի կարևորն է ամենէն աւելի բաղձալին։

Նախազգացումն կ'ըսէ մեզի սակայն որ այդ խաղաղութեան արշալոյսն պիտի ունենանք բաղդն մօտերս վայելելու, մօտերս եթէ կ'ըսեմ, վաղը միւս օր չհասկնանք, այլ քանի մը ամիսէն, այս խորհրդաւոր լռութիւնն ու հանդարտութիւնը, ինչպէս ըսի, նախադռնն է աւելի մեծ խաղաղութեան մը վերջարանին, բայց նախադռնէն մինչև վերջարանն անհրաժեշտ է որ պիտի ներկայացուի իր բոլոր արհաւիրքներով, իր բոլոր սարսափներով, իր բոլոր նախճիրներով։

Անգլիոյ պատերազմական նախարարն երբ Եւրոպական պայքարը սկսաւ, յայտարարեց թէ պատերազմի կիկեռն մէջ Անգլիա՝ Մայիսին պիտի մտնէ, այս խօսքերուն այն ժամանակ կարևորութիւն չտրուեցաւ, բայց դէպքերն այսօր ցոյց կուտան թէ բուն մեծ պատերազմն որ սոսկալի ճակատամարտներ, վճռական պարտութիւններ ու յաղթութիւններ պիտի ունենայ, ներկայ և յաջորդ ամիսներուն մէջ պիտի սկսի, այս մասին ոչ ոք տարակոյս ունի։

Ուրեմն թո'ղ սկսին անոնք, քանի որ անկարելի է թափուելիք հեղեղանման արեան առաջքն առնել, և թող բերեն մեզի հաշտութեան գարունն, որովհետև այլևս անկարելի է մարդկութեան տոկալ և զիմանալու աշխարհի պատմութեան մէջ նմանը չտեսնուած այսքան թշուառութեանց։

ՍՍ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՐՈՒՍ ՄԷՋ

Ուսուցանողներու, օգնականներու և գիտուր օգտագործիչներու այս խօսք հաւաքական օրերուն մէջ գիտութեան թափանցը սկսած է հասարակային հանդամանք մը առնել։ Թէև խիստ պատշաճ է ընդունիլ թէ գիտութիւնը մեզ կեանքի մէջ պարզուած է բազմաթիւ բարեփոխումներ, սակայն միևնոյն գիտութիւնը կեանքի առեղծուածը լուծելու ո և է բանալի չունի։ Գիտութիւնը մեծ բարերար մըն է, մեզ համար բազմաթիւ եղած են իր օգուտները։ Ան սովրեցուցած է մեզ, թէ ինչպէս պէտք է օգտագործել կեանքի նիւթական մասը։ Ժողովրդեան մեծամասնութեան համար գիտութիւն բառը որոշ նշանակութիւն մը չունի, անիկա այն տեսակ բառերէն մին է որ ընդհանրապէս կը գործածուին ազգիտութենէ ծնած պատասխանատուութեամբ մը։

Ամէն ոք կ'ընդունի թէ «գիտական» բառով կարելի է ամենախիստ բանապետական անգամ միամտցնել ու չոյել, իսկ երբ ժողովրդեան կը պատմուի թէ իր սիրած հանճարներու գրեթէ մեծամասնութիւնը գիտական հետախոյզներու աշխատութեամբ յառաջ եկած են, պարզ միտք մը անմիջապէս կը համոզուի իր ծոյլ ու համալ գնահատութեամբը թէ գիտութիւնը պաշտելի է, իսկ «գիտական» բառին կը պարտաստուի ամեն տեսակ պաշտամ ու յարգանք մատուցանելու։

Հակառակ որ գիտութիւնը սկսած է գէթ անուանապէս հասարակային զաւթոնալու, դարուս մէջ նուազ կը շահագրգռուինք մենք գիտութեամբ քան թէ ասէ երեսուն և կամ քառասուն տարի առաջ։ Հրաշալիքները ստեղծելու հաշուած զարմանահրաշ մարդկային այդ կարողութիւնը, որ կը կոչուի «գիտական», ներկայ ո և է ձեռնարկի ու գիտական յաղթանակի պարագային անտես կ'առնուի շատ անգամ։ Ոչինչ մեզ կը զարմացնէ, կ'ապշեցնէ։ Ամենավերջին հնարքը կամ գիւտը մենք իբր բնական հետեւանքներ կ'ընդունինք, «խիստ բնական էր», «անշուշտ», խօսքերն ալ կցելով մեր խրատաքանչիւր նախապատուութեան։ Նոյնիսկ օգնուեր իրենց հետաքրքրականութիւնը կորսնցուցած են։

Այս բոլորը ըսելով մեկնեց, գէթ վայրկեան մը խրատալի կրնայ սկսուիլ երբ բառի թէ․ գիտութեան հանդէպ ցոյց տրուած խրատանչեր պաղ ընդունելութիւն ժողովրդեան մէջ յառաջդիմութեան փաստերէց մըն է։ Հասարակային գիտութեան մակարդակը խախտած է դարուս մէջ, որուն հետ համեմատաբար գիտութեան նշանակութիւնը կը մնայ աղօտ և երբեմն բազմիմաստ։ Թողունք այս բոլոր ողբալի քաշքշուքները գիտութեան նշանակութեան մասին, և խորհինք պահ մը թէ գաղափարը բաւականաչափ զարգացա՞ծ է սէէ համայնքի մէջ, ինչ որ պիտի չափէ գիտութեան բուն արժանիքը սեւէ տեղ։ Անշուշտ չէ կարելի գոհացուցիչ պատասխան տալ մինչև որ զարգացման նշանակութիւնը լաւ մը ըմբռնած չ'ըլլանք։ Ըստ Կէօթէի խորհրդածութեան զարգացումը «կեանքն իսկ է, բարիին ու գեղեցիկին մէջ»։

Գիտութիւնը պէտք է կապել բարոյականութեան հետ, ինչպէս կրօնքը արուեստին հետ։ Ի՞նչ կը նշանակէ գիտութիւն առանց արուեստի և ի՞նչ կը նշանակէ խորհուրդ կամ գաղափար առանց գրականութեան կամ զգացումի։

Տարուին իր կեանքով խիստ լաւ պատկերացուց այս ճշմարտութիւնը, ընդունելով ի վերջոյ թէ գիտութեան համար իր կատարած անարժան անձնուիրութիւնը բխեցուցած է երևակայական գրականութեան մասին ունեցած իր հակումութիւնը։ Երբ մարդկային շահը անտես կ'առնուին, գիտութիւնը դատապարտելի է իսկ գիտութիւնը երբ կ'ընէ եղակցի կեանքի գեղարուեստական ճիւղին, ան օգտակար ծառայ մը կ'ըլլայ կեանքին աւելի խոր իմաստ մը տալու համար։

Զարգացումը կը ծնի բնութեան և մարդկութեան միացումէն։ Չենք կրնար բոլորովին անարգել գիտութիւնը ինչպէս չենք կրնար բոլորովին վտարել զգացումը։ Եւ սակայն պէտք չէ հոգիին երևակայական գործարանը զոհել նիւթապաշտութեան բագինին առջև։ Ահա թէ ինչ պէտք է նշանակէ գիտութիւնը դարուս մէջ։

Թարգմ. Ռ. Մ.

ՎԵՆԻԶԷԼՈՍԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐԻՆ ԱՌԹԻՒ

Յունաստանի նախորդ վարչապետ Վենիզէլոսի ներմարկուած անտրամաբանական պաշտօնանկութենէն վերջ ամեն մարդ անձկութեամբ կ'սպասէր թէ արդեօք ինչ պիտի ընէ Վենիզէլոս։ Եւ ահա կարճատև միջոցէ մը յետոյ ամէն անոնք որոնք հելլէն դէպքերու հետաքրքրութեամբ կը հետևէին տեսան թերթերու մէջ Վենիզէլոսի կողմանէ հրատարակուած կարգ մը նամակներու յիշատակագրեր որոնցմէ հասկցուցին թէ նախորդ վարչապետը իր յարձակողական միջոց ինչեր կը գործածէ։ Անշուշտ բոլոր թերթերու մէջ այս նամակները հրատարակուեցան ու ընթերցողներ անձնական գաղափար մը կազմեցին։

Մենք այդ յիշատակագրէն կը հասկնանք պարզապէս թէ Վենիզէլոս կուզէ Յունաստանը դէպի խոր անդունդ մը առաջնորդել, միւս կողմէ իր մասին տրուած բոլոր կարծիքները հերքելով հելլէն ընդհանուր կարծիքը իրեն ի նպաստ դարձնելու համար։ Որովհետև Վենիզէլոսի՝ հելլէն թագաւորին ու յետոյ ամբողջ ժողովրդեան ներկայացուցած նամակներուն մէջ ռազմագիտական, հիմնական և խելքի մօտ ոչինչ կայ։ Այս նամակներէն կը հասկցուի թէ Վենիզէլոս կուզէր պատերազմին մասնակցիլ սակայն թէ պատերազմի մէջ յաղթական պիտի կրնա՞ր հանդիսանալ այդ մասին չէր կրնար պէտք եղած վստահութիւնները տալ։ Քաղաքական մեծ պաշտօնատար մը և մանաւանդ վարչապետ մը եթէ իր մասնակցելիք կռուին մէջ յաջողութեան ապահովութեան մասին նոյնիսկ հարիւրին վաթսուն յոյս չունի, և դեռ կը պնդէ որ անցքին ազգ մը այդպիսի վտանգաւոր գործի մը ձեռնարկէ, արդեօք բուն իսկ իր հրատարակած նամակներու ազդի գինքը չէ՞ն ամբաստաներ իր բանելիք ընթացքին մասին, մի՞թէ իր այս ընթացքը չէ՞ր որ սահիկ զինքը հրաժարեցնելու նոյնիսկ քաղաքական կեանքէ։

Պատերազմներ ազգերու համար կեանքի ու անկախութեան խնդիրներու լուծման պահերն են։ Պատերազմի մասնակցիլ փափաքողներ կռուի սկսելէ առաջ յաջողութեան ապահովութեան համար իրենց ունեցած միջոցները պէտք է ցոյց տան, ու կատարելապէս յաղթութեան մասին հաւատ ներշնչել, վերջ պէտք է մտնեն կռիւ։

Մինչդեռ մենք Յունաստանի թագաւորին մասնաւոր կերպիւ ուղղուած նամակներու մէջ, հելլէն ազգին, մասնակցելիք պատերազմին վախճանին յաղթական հանդիսանալը ապահովող ոչ մէկ բառ գտած ենք։ Ամէն ինչ հաւանականութեան վերապրուած, ամեն ինչ ենթադրութիւն, և ամեն նախադասութիւն ու գաղափար կարգ մը պայմաններու հետ կապուած է։ Բնական էր որ այսպիսի յիշատակագիր մը, ազգի մը պարտաճանաչ թագաւորին երբ ուղղուէր անտարակոյս պիտի մերժուէր ինչպէս որ մերժուեցաւ, իսկ երբ վարկը կորսնցնող քաղաքագէտ մը կը ջանայ ընդհանուր կարծիքը խաղնել այս միջոցներով, գործածել կը ձախողի։ Եթէ Վենիզէլոս պաշտօնէ չի հեռանար ու Կոստանդին Թագաւորը Վենիզէլոսի առաջարկները ընդունէր, այսօր Յունաստանի դէպի անդունդէ անդունդ գլորիլը պիտի տեսնէինք։

Որովհետև թէև Վենիզէլոս պատերազմիլ ծրագրած էր, սակայն այդ պատերազմին մէջ իր յաղթութեան ապահովութեան մասին ո և է միջոց չէր խորհած։ Որովհետև Վենիզէլոս Ռումանիոյ ու Պուլկարիոյ օգնութիւնն ալ նկատի ունենալով միևնոյն ժամանակ կ'ըսէր թէ Երրեակ Համաձայնութիւնը կրնար յաջողիլ միայն պալքաններու մասնակցութեամբը։ Բաւ է Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ աջակցութիւնը որքան որ չէ ապահովուած Երրեակ Համաձայնութեան յաղթանակն ալ չէ ապահովուած։ Ուրեմն ի՞նչպէս համարձակէր Յունաստան պատերազմին մասնակցելու։ Ասկէ կը հասկցուէր թէ հելլէն կառավարութիւնը իր վրայ միջնորդութեան պարտականութիւնը առնած էր։ Առաջին անգամ Ռումանիան պիտի համոզէր և երկրորդ Պուլկարիոյ հողային կարգ մը զիջումներ ընելով զայն համաձայնութեան կողքին կեցի պիտի մղէր, այսպէս պալքաններու մէջ զէնքը Երրեակ Համաձայնութեան մէկ անգամը հաչակելով։ Արդեօք այսօր տիրապետող Երրեակ Զինակցութիւնը թոյլատրէ պիտի տանէ՞ր որ Յունաստան իր ուզածին պէս գործ տեսնէ։ Եւ եթէ Յունաստան իր գործին մէջ յաջողելու ալ ըլլայ մի թէ Զինակցութեան պարտութիւնը ապահովուա՞ծ դէպք մըն է։ Կ'երևայ որ Վենիզէլոս այս երկու հարցումներէն առաջինը չէ խորհած իսկ երկրորդը նկատի ունենալով, ըսած է յաւետեն կերպով թէ «եթէ պատերազմը յաջող վերջաւորութիւն մը չ'ունենայ ալ, գէթ մեր ազգային իտէալներու համար ազնուացած ըլլալնիս բացայայտ պիտի ըլլայ»։

Այս պատերազմի մէջ եթէ յաղթութիւն տարուի լաւ իսկ երբ պարտութիւն վիճակի այս ալ փառք մը պիտի կազմէ։ Բայց որո՞ւ համար։ Ամեն պարագային, դժբաղդ Յունաստանի մը ու խեղճուկ հելլէնիզմի համար։

Վերջապէս Վենիզէլոսի յիշատակագիրը զինք պատասխանատուութենէ իրբեք զերծ չի թողուր, իսկ ընդհակառակը իր պաշտօնակալութեամբ հելլէն ազգը ազատուած կ'ըլլայ կարգ մը վտանգներէ։

Անատոլու

ՕՐԱԹԵՐԹԵՐ

Իրենց հրատարակուած օրէն սկսեալ, կառավարութեան ձեռք կարկառելով անոր հետ զուգընթաց գործունէութեան մէջ գտնուող օրաթերթեր այս տագնապալի օրերու մէջ կառավարութենէն կենսական դիւրութիւններ կ'սպասեն։

Թերթեր, ամէն տեղ կարևոր ուժեր են, թերթ հրատարակուած վայրերու մէջ, կառավարութիւնն ալ իր պարտականութիւնը աւելի դիւրութեամբ կը կատարէ։ Պատասխանատու ու խիստ փափուկ

պարտականութեանց մէջ գտնուող կառավարութիւններ, ամէն տակն ժողովրդեան չեն կրնար կոչեր ընել, իսկ թերթեր այս երկու կանգառումներու միջեւ մեծ յարաբերութիւններ ստեղծելու միջոցներ են: Կառավարութիւնը իր գլխակից մարմին մը, գնահատելով թերթերու ժողովրդեան ու իրեն հանդէպ կատարած ծառայութիւնները և լրագիր գիրը, միշտ անոնց նեցուկ կը հանդիսանայ:

Բայց թերթերու կեանքը, այսօր աւելի մեծ օգնութեանց ու շնորհքներու պէտքը զգալի կը դարձնէ: Թերթերու համար ամենածանր և ճնշող պատճառներու միջեւ կան մի քանիներ որոնք մեզ կտրելին կառավարութենէն կենսական օգնութիւններ ու շնորհքներ սպասելու:

Այսօր ամէն տեղ թուղթին գինը հարիւրին հինգ և փոխադրութեան ու ապահովագինն ալ հարիւրին ութը աւելցած են, որոնց համագումարը հարիւրին տասներեքը կ'ընէ, մինչդեռ, հոս թերթերու թուղթեր կրկնապատիկ տարբերութեամբ այսինքն հարիւրին հարիւր յաւելումով կը վաճառուին: Նմանապէս քարիւղն ալ քիչ թէ շատ տարբերութեամբ թերթերու վնաս կը հասցնէ, մեզ համար հարկ չկայ պատմելու թէ մեր հրատարակած թերթերը որքան դժուարութեամբ ու վնասներով կը հրատարակենք, քանի որ կառավարութիւնը այս կէտը մեզմէ աւելի գիտէ:

Եւրոպայի մէջ երկրին ու կառավարութեան ծառայող թերթեր կառավարութեան կողմէ իրենց համար մասնաւոր նկատումներ ունին, մինչդեռ մենք հարիւր տեսակ բացերը գոցելու առթաղութեան ներքեւ գտնուող մեր կառավարութեան վրայ չենք ուզեր մեր բեռն ալ բեռցնել: Բայց մտադրամայն կառավարութիւնը կրնայ կարգ մը աժամեայ կանոններով ու դիւրութիւններով մեր կացութիւնը թեթեւցնել: Թերթի մը կարեւորութիւնը իր թարմ լուրերէն կը գնահատուի, իսկ խեղճ «Բէօյլու» հեռագիրներ ստանալու համար օրական գէթ մէկ ոսկի պէտք է ծախսէ: Զորօրինակ կարելի է որ կառավարութիւնը թերթերու յատուկ հեռագիրներու գինը զեղչէ, և անոնց կանոնաւորապէս հասնելուն համար հսկէ: Վերջապէս ամբողջ Իզմիրի թերթերու անունով մեր բարեգութ կառավարութենէն կը խնդրենք որ թերթերու կարելի եղածին չափ դիւրութիւն տայ ու իր աջակցութիւնը երբեք չի խնայէ: (Բէօյլու)

Քաղ. Վերջին Լուրեր

[Քաղուած Պոլսոյ եւ Իզմիրի թերթերէն]

Վերջին ժամուն վիէննաէ կը տեղեկացնեն. Մարտ 29ին Բարբաթներու մէջ ռուսերու կողմէ սկսուած մեծ յարձակողականը ամբողջ ճակատին վրայ կասեցուցուած է:

⁂ Անգլիական մամուլը որուն թիւերը կը համապատասխանեն ֆրանսական մամուլին, ռուսերու ցարդ ունեցած կորուստները 600,000 հոգի կը հաշուէ, որոնցմէ 100,000 գերի են: Մինչեւ Մարտ 20 ռուսերու ունեցած ապակից կորուստները կը հասնին 70.000 հոգւոյ:

⁂ Պերլինէ կը հեռագրեն թէ, վերջին վիճակացոյցի մը համեմատ Մարտ ամսէն ի վեր անգլիացւոց կորուստները կը հասնին 10.300 հոգւոյ որոնցմէ հազարը սպաներ են:

⁂ Պերլինէ կը հեռագրեն. Ռուսական մամուլի պատկառելի մեծ օրաթերթերէն միոյն մէջ ֆրանսացի զինուորական մը յօդուած մը կը հրատարակէ և կը յիշէ Տարտանէլի դէմ յարձակումը, լուսաբանելով այն պատճառները որոնք դաշնակիցներու մղած են այս յարձակման: Յօդուածը այս պատճառները հետեւեալ կերպով կ'արտայայտէ. Ռուսիոյ մէջ ռազմամթերքի պակասը որ իր զինակիցներուն կը պարտադրէր իրեն օգնութեան հասնելու: 2) Չէզոքներու գիրքին վրայ ազդելու և գտնուող կեդրոնական Եւրոպայի պետութեանց դէմ հանելու փափաքը: 3) Իսլամ աշխարհի զգացումները որուն հետեւանքով դաշնակիցներ կ'ուզէին ազդեցութեան դարձնել յանկարծական հարուածով մը: Այս գրգռութիւնը, կը շարունակէ ֆրանսացի զինուորը, եղած էր ուղղակի կամ անուղղակի պատճառ, Արեւելեան Բրուսիոյ Գալիցիայի ու Արեւմտեան Ֆրանսայի մէջ դաշնակիցներու նեղացուած ճախողութեանց մի քանիներուն: Եւ դաշնակից կառավարութիւններ կացութեան դարման մը գտնելու համար, որոշեցին ուղղակի յարձակում գործել խալիֆայութեան կեդրոնին դէմ:» Այս յօդուածը զինուորականական շրջանակներու մէջ մեծ գրգռութիւն յառաջ բերած է:

⁂ Սոֆիայեան հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կըսէ թէ ոևէ փոփոխութիւն չէ նշմարուած զանազան ռազմադաշտերու վրայ:

⁂ Վիէննաէ կը տեղեկացնեն թէ աւստրիական թնդանօթանաւ մը, անգ. հալ Սերպիի ռմբակոծած է Պելկրատը: Այս ռմբակոծութիւններէն ծանր վնասներ յառաջ եկած են:

⁂ Պերլինէ հեռագիրներ կ'ծանուցանեն թէ Գերման նոր զօրախումբեր կը համախմբուին Թուրնոի մէջ:

⁂ Պօլի հողամասին մէջ Վինկլի վրայ սաստիկ Ֆրանսացի օդանաւորդներ ռմբակոծած են քաղաքին օդանաւային կայանները:

⁂ Բեթրոկրատէ կը տեղեկացնեն թէ ռուս սպարապետը խլիրդէ կը տառապի որուն հետեւանքով անկողնոյ կը ծառայէ,

⁂ Բարիզէ կը տեղեկացնեն թէ ֆրանսական հանրապետութեան նախագահ Մ. Բուանգարէ արեւելեան ֆրանսայի մեկնած է ուր այցելած է այս հողամասի ճակատին վրայ գտնուող Պելժ թագաւորին: Անկէ ետք Մ. Բուանգարէ Նիւբորթ գացած է և քննած է հոն գտնուող ֆրանսացի զօրախումբերը:

⁂ Բէքինէ հասած լուրերու համեմատ, չինական կառավարութիւնը սկսած է Պօյքօթ հաշակել ճապոնական ապրանքներու դէմ:

⁂ Կը հաստատուի այն լուրը որուն համեմատ կըսուի թէ Նեղուցներու դէմ յարձակում գործող անկլօ-ֆրանսական տորմիղը անծանօթ ուղղութեամբ մը մեկնած է:

⁂ Պերլինեան լուրեր կըսեն թէ անգլիական «Տրակօթ» ու ֆրանսական «Լէօն Կամպէթա» զրահաւորները, որոնք Տարտանէլի յարձակման առեն վնասուած էին, Մալթայի մէջ ընկղմած են:

⁂ Բեթերսպուրկի տաներէն հիւանդոց կառախումբեր գրկուած են Կովկաս այս ճակատին վրայ բծաւոր ժանտատենդի վարակուածներու փոխադրութեան համար:

⁂ Բարիզի թերթերու տեղեկութեանց համեմատ, Ճապոնի և Չինաստանի միջեւ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութիւնը պիտի լուծուի հաշտութեան գոյացումէն յետոյ. Լահէյի հաշտարար ատեանին առջեւ:

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ գերման ընդծովեանի հիւսիսային ծովու մէջ ընկղմած են ֆրանսական «Ֆրէտէրիք Ֆրանք» անուն փոխադրանաւը, անգլիական Ց ձկնորսանաւեր և երկու փոխադրանաւեր:

⁂ Անգլիոյ Շէթլանտ կղզին մէջ պայթում մը յառաջ եկած է և ամբողջ նաւահանգիստը քանդուած է:

⁂ Ճիպրալթարի մէջ գտնուող անգլ. պատերազմական նաւերու հնդիկ զօրքերը ապստամբած են:

⁂ Բեթրոկրատէ կը տեղեկացնեն թէ ռուս զօրավար Մասխալէօֆ կախաղան հանուած է իր կատարած դաւաճանութեան հետեւանքով:

Տեղական Լուրեր

ԱՌՋԻ օր շրջող կարգ մը տարաձայնութիւններու համեմատ, կ'ըսուէր թէ Ուրլայի մաքսատան տնօրէնը կեդրոնական կառավարութենէ հրաման ստացած է արգիլելու չամիչի և խաղողի արտածումը: Շուկայի մէջ այս տարաձայնութիւնը մեծ յուզում և իրարանցում յառաջ բերած է: Այս լուրը ստուգելու համար հետաքրքրութեան դիմած կառավարութեան կարողին յայտնած է թէ, ինք այդօրինակ ոևէ հրաման չէ ստացած: Վսեմ. Կուսակալ Րահմի պէյ, նկատի առնելով սակայն թէ այս որոշումը կրնայ քաղաքիս երկրագործներուն ու վաճառականներուն մեծ վնասներ հասցնել մասնաւոր դիմում կատարած է կեդրոնի կառավարութեան այս որոշման յետաձգման մասին: Յուսալի է որ ընդունուի կեդրոնի կառավարութեան կողմէ Վսեմ. Կուսակալին կատարած առաջարկը:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ կողմէ գործակալ կը ծանուցուի թէ տաներու նորոգման ժամանակ քաղաքապետութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ մէկ ու կէս մեթր տեղ մը միջա փողոցին յատկացնել: Անոնք որոնք այս մէկ մեթրէն աւելը մասնաւորապէս կը սեփականեն ծախքը իրենք պիտի տան իսկ անկէ աւելին քաղաքապետութիւնը պիտի հոգայ:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ կը ծանուցանէ թէ քաղաքապետական ժողովի որոշման համաձայն ասկէ վերջ Պաթուռի քարիւղի օխան պիտի վաճառուի 9 մեթալիկի իսկ ռուսէն ու գերմանական քարիւղներու օխան պիտի ծախուի 8 մեթալիկի: Անոնք որոնք այս գիներէն աւելի կը վաճառեն պատժոյ պիտի ենթարկուին:

ԱՅՍՕՐ նահանգի կուսակալ Վսեմ. Րահմի պէյ ինչպէս նաեւ զինուորական կարգ մը հրամանատարներ ու քաղաքիս ականաւոր դէմքերէ մի քանիներ երէկ առաւօտ Գասապա մեկնեցան զինուորական կառախումբով ներկայ գտնուելու համար հոն տեղի ունենալիք ձիարշաւին:

ՄԻՆՏԵՐԻՍ գետը երրորդ անգամ ըլլալով վարարելով յորդած է, այնպէս որ Մէօքէլի դաշտը ծածկուած է ջուրով և կարելի է մէկ գիւղէ միւսը նաւակներով միայն երթալ: Այս յորդումը հարիւրին ութսուն վնաս հասցուցած է:

ԱՌՋԻ օրուան փոթորիկներու և անձրեւներու առեն Ուրլայի Օրկիի գիւղին մէջ շանթ իջած է: Շանթը ժայռի մը վրայ իջած է և հոն գտնուող երեսուներեք տարու Եուսուֆ օղլու Մէհմէտը շանթահարուած է:

ՀԵՌԱԳԻՐ

[Տեղական թերթերու]

Կ. ՊՕԼԻՍ. Ապրիլ 16. — Երէկ գիշեր մի քանի թշնամի թորփիլանաւեր մթութենէ օգտուելով թէև փորձած են նեղուցներու մտնելու սակայն փոքր դիմադրութեան մը հետեւանքով ստիպուած են հեռանալու: Թշնամին տակն տակն Պուլաիրի դէմ ռումբեր կը նետէ առանց ոևէ վնաս մը հասցնելու:

ՆՈՅՆ. Դայգերը Վ. Սուլթանին Ա. և Բ. կարգի պատերազմական մետալներ նուիրած է:

ՆՈՅՆ.— Այսօր Տարտանէլի դէմ թշնամւոյն կողմէ ոևէ յարձակում չէ գործուած:

ՆՈՅՆ.— Սնուսիներու շէյխը յայտարարութիւն մը հրատարակելով ֆրանսացւոց դէմ ապստամբող մարոքցիներու իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ և բոլոր իսլամներուն կոչ կ'ընէ մարոքցիներու նման ճիհատին մասնակցելու, Սուտանին ու Եգիպտոսին բոլոր անգլիացիները վտարելով: Շէյխը նաեւ կը յայտարարէ երբեք չի դադրիլ Իտալացւոց:

ՆՈՅՆ. Աթէնքի շրջանակներ չափազանց կը շահագրգռուին սերբ և պուլկար յարաբերութեանց ձգտումով:

ՆՈՅՆ. Պերլինէ հասած հեռագիրներ կը տեղեկացնեն թէ, «Թան» Պուլկարիոյ քաղաքականութեան մասին խօսելով գրած կուսայ թէ տակաւ անհաւանելի կը դարձնէ Պուլկարիոյ և Երրեակ Համաձայնութեան միեւ համաձայնութեան մը գոյացումը

ՆՈՅՆ.— Հոլանտական «Թիտան» թերթը կ'ըսէ թէ, «Բէօրլ»ի մէջ անգլիացի Շէֆիլտ զօրավարի հրատարակած մէկ յօդուածին համաձայն, ներկայ պատերազմի վճռական ելքը հաւանաբար յառաջիկայ ամրան մէջ յայտնի պիտի ըլլայ:

ՆՈՅՆ.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ» Սեւ Ծովու ռուսական տորմիղին գործունէութեան մասին խիստ յոռետես կարծիքներ կը յայտնէ:

«ԴԱՇԻՆՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 218

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱՔՕ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՖԱՈՒՍԹԱ ՊԱՐՏԵԱԼ

Լ.Գ.

ՓԼՈՒԶՈՒՄԸ

— Դո՛ւք, կ'ըսէ, սրահին մէջ մնացէք: Անիկա նախասենեակ մտնելուն պէս՝ դուռը գոցեցէ՛ք և աջին կեցէ՛ք՝ սուր և դաշոյն ի ձեռին: Եթէ նախասենեակին դուռը խորտակելու փորձ ընեն եթէ սրահը պաշարեն, մինչեւ որ ամէնքդ ալ չի մեռնիք՝ թոյլ մի՛ տաք որ ներս մտնեն… Երդուընցէ՛ք…

— Կ'երդնո՛ւնք, պատասխանեցին տասը ազնուականները:

— Ուրեմն գացէ՛ք ձեր դիրքը բռնեցէք սրահին մէջ, և թո՛ղ Աստուծոյ սուր պաշտպանութիւնը ձեր վրայ ըլլայ…

Տասը ազնուականները կանգնեցին սրահը, և անմիջապէս փոքրիկ խմբակներ կազմելով կը շարուեին, խնդալով ու խօսելով անտարբեր նիւթերու վրայ: Այն ատեն Գաթէրին կը շշնջէ նախասենեակը մնացող երեք ազնուականները: Անոնք են Շալապը, Սէնթ Մալին և Մօնսըրի:

— Դո՛ւք, կ'ըսէ, աշխատութեան սենեակը մտէք և սպասեցէ՛ք ինծի:

Սէնթ-Մալին, Շալապը և Մօնսըրի խոյն կը հնազանդին և կ'անցնին աշխատութեան ընդարձակ սենեակը: Նախասենեակին մէջ կը մնան միայն ութը ազնուականներ, որոնց մէջ կը գտնուին Տէզէֆրէնտ և Լաւաներ կոմսը:

— Դուք, կ'ըսէ Գաթէրին, մեկնիլ ըլէ՛ք անիկա՝ թագաւորը սրահին մէջ չի գտնելով հոս պիտի մտնէ, և ձեզի պիտի հարցնէ. «Ո՞ւր է Ն. Վեհափառութիւնը…» Դուք պիտի պատասխանէք. «Ն. Վեհափառութիւնը իր աշխատութեան սենեակին մէջ կը գտնուի:» Այնատեն անիկա աշխատութեան սենեակը պիտի մտնէ: Եթէ օգնութեան կանչէ՛ք, պիտի մտնէք նոյն սենեակը և մարդուն գործը պիտի լմնցնէք: Եթէ օգնութեան չի կանչէ՛ք, հոս պիտի մնաք: Այն պարագային որ սրահին մէջ գտնուողները յարձակում կրեն, դուռը պիտի պատնէշաւորէք և յման պիտի աշխատիք որ չի կարենան թագաւորին դուռը հասնիլ… Երդուընցէ՛ք…

— Կ'երդնո՛ւնք, պատասխանեցին ութը ազնուականները:

Մնաք բարեաւ ուրեմն, և թող Աստուծոյ հովանին ձեր վրայ ըլլայ…

Այնատեն պառաւ թագուհին՝ յամրաքայլ և սրբազան իր սուգի զգեստին մէջ՝ կ'անցնի աշխատութեան սենեակը ուր կը սպասեն Շալապը, Մօնսըրի և Սէնթ-Մալին:

Ամենուն մէջէն ձեզի ընտրեցի, ըսաւ: Դուքը ձեզ Պասթիյլ նետեց: Դուքը ձեզ մեռցնելու սպառնալիք ըրաւ: Ճի՞շդ է:

Երեք մարդերը խոնարհեցան:

— Եւ ասոր ապացոյցը սա է որ, ըսաւ Մօնսըրի, մեր գլխատման օրը որոշուած էր:

— Եւ թէ իրարու խոստովանեցանք, աւելցուց Շալապը:

— Եւ ճշմարիտ հրաշքի մը պէտք եղաւ որ այսօր հոս գտնուինք՝ մեր մեծարանաց հասարակը մատուցանելու Ն. Վեհափառութեան, վերջացուց Սէնթ Մալին:

— Ինչ որ ալ ըլլայ, ըսաւ Գաթէրին. ձեր ընտրուելուն պատճառն այն է թէ այնպէս ենթադրեցի որ ձեր մէջ թագաւորին հանդէպ ունեցած անձնուիրութեան կը միանայ ընական ատելութիւն մը՝ ձեզ միացնել ուզող անձին դէմ: Լաւ ուրեմն, այդ անձը պիտի գայ: Սրահը պաշարուած է: Նախասենեակը պաշարուած է: Թագաւորին սենեակը պաշարուած է: Դուքը ամենէն վերջ հոս պիտի գայ… Պէտք չէ որ ողջ դուրս ելլէ ասկէ…

(Շար.)